

Den Vidrige

John Jakobsson
Kandidatuppsats, Keramik och Glas Konstfack
Handledare Emma Göransson
Vt 2012

Index

Inledning	sid 3
Metod och Undersökning	sid 4

Process och Research

Material	sid 6
Fabler	sid 6-7
Kryptozoologi	sid 7-8
Naturvetenskap	sid 8

Den Vidrige

Nästet	sid 11-12
Föda	sid 14
Hunger	sid 16
Rummet	sid 18
Population	sid 20

Avslutning	sid 22
------------------	--------

Källförteckning	sid 23
-----------------------	--------

Inledning

Jag kommer i mitt kandidatarbete att hitta en väg in i den verklighet som man inte tidigare har sett men som verkar kusligt bekant. Den består av olika element av visuella och skrivna påståenden som tillsammans målar en värld kopplad till den verklighet som vi alla förstår men som besitter ett vansinne som man aldrig har upplevt. Fram tills nu.

Konceptet av det verkliga och det överkliga har vuxit fram under lång tid hos mig och fortsätter hela tiden att växa, det är den idé som jag kommer ge uttryck för i mitt kandidatarbete. Vad det till stor del handlar om är verklighet och fantasi och hur man kan resonera kring substansen av dessa båda begrepp. Med hjälp av vetenskapen kan vi till exempel peka på fantastiska företeelser och avvikelser i naturen. Men hjälp av material från pseudovetenskapen kan man ofta visa på det som finns i naturen och som av många uppfattas som ”verkligt” även om det ännu inte är vetenskapligt bevisat. Genom att göra studier av sådant som till stor del är uppbyggt av människans fantasi som till exempel fabler så kan man hitta existentiella träffpunkter. Det som först och främst intresserar mig är när det bildas en distorsion eller förvirring av det man ser och upplever och det man uppfattar som fysiskt möjligt eller logiskt. Jag anser att det finns oändligt mycket i den kultur som vi omger oss med som berör detta begrepp, allt ifrån vetenskap till skräckfilm. Jag har en stark fascination för hur detta kan tolkas av den enskilda individen i fråga om hur man väljer att se på sin egen verklighetsuppfattning. Samt hur jag som konstnär kan bilda ett skulpturalt rumsligt sammanhang som i sin fysiska gestalt omöjligt kan vara något annat än verkligt när man upplever det med sina egna ögon. Både den research jag gör samt det arbete jag utför i verkstaden är relaterat till andra halvan av min kandidatuppsats som kommer att vara en historia kring det gestaltande arbetet. Det är en historia inspirerad verkligheten men med fantasin ständigt närvarande. En ny typ av art kommer att konstrueras av mig och en möjlighet till inblick i hur dessa liv ter sig kommer att ges. Arten har än så länge inte någon särskild benämning men många märkliga egenskaper och speciella visuella attribut. Jag kallar den därför för Den Vidrige.

Metod och undersökning

Min metod för detta arbete kommer bestå av research, skrivet arbete och gestaltande arbete. Alla dessa tre delar pågår parallellt för att de skall kunna påverka varandra. Till exempel medan jag arbetar med det gestaltande arbetet så får jag hela tiden nya idéer om vad dessa livformer skulle kunna tänkas vara. Samtidigt så kommer det jag hittar i min research att påverka det jag gör i verkstaden. Alla uppslag jag får när jag läser och varje estetiskt ställningstagande ger en ny referens som bidrar till historien om denna nya livsform. Det kan gälla frågor om hur ser den ut? Hur lever den? Vad äter den? Det blir en undersökning och en djupdykning, både skulpturalt/visuellt och i text/berättelse om hur Den Vidriges liv ter sig.

Mitt format för uppsatsen kommer bestå av två delar. I den första beskriver jag min research och mina källor och på vilket sätt de relaterar till mitt arbete. Den andra delen kommer vara berättande form blandat med fakta för att ge en hel historia och en så omfattande bild som möjligt kring hela verket. Texten och berättelserna kring sakerna jag gör kommer vara intimt förknippade med det visuella/gestaltande. Scener och scenarion ur min berättelse kan förvandlas till verkliga scener i min skulpturala installation. Alltså kommer jag vid examinationen att välja element som känns igen från min uppsats som kommer representeras rumsligt i form av skulpturer. Andra halvan av Kandidatuppsatsen kommer ha en narrativ form och innehålla bland annat fakta om varelsernas fysiologi, naturliga habitat och föda. Jag kommer väva in dessa delar av fakta och berättelse i varandra som små avsnitt. Detta ger mig möjlighet att expandera verket på ett berättande sätt som känns intressant både med tanke på läsaren och till mig själv.

Process och Research

Ang. material

Att jobba med fysiska objekt och med olika material har varit centralt under hela min kandidatutbildning på Konstfack. Att nu välja material innebar inför mitt examensarbete innebar därför att välja en väg in i historien om det liv som jag nu ville gestalta. Från början provade jag att jobba med glas men upptäckte snabbt att det inte bidrog med någonting. Glaset representerade i den form jag hade gjutit det något eteriskt, något upplyft och förgyllt. Överhuvudtaget så upplevde jag denna transformation ifrån ett material till ett annat som problematisk eftersom jag anser att jag direkt hamnade ett steg längre bort från det jag ville. Jag ville visa något som hade liv och som verkade ha rymt från din mardröm in i din verklighet. Läsningen av materialet glas innebar i det här fallet att skulpturen blev en representation av det det utgav sig för att vara. Det kändes varken logiskt eller trovärdigt. All materia har vissa egenskaper i fråga om textur, färg transparens osv och jag ville inte att läsningen av det material jag hade valt skulle vara alltför uppenbar. Jag behövde hitta ett material som representerade det mysterium jag ville visa i mitt arbete som helhet. Jag valde därför gips. Ett relativt neutralt material som vid gjutning har exakt rätt täthet i ytan för att fånga precis rätt köttighet i mina skulpturer. Det tålde även att patineras på olika vis och genom att bränna in bivax och pensla på flytande paraffin så kunde jag helt plötsligt se att de hade given plats i mitt gestaltande arbete. Färgen var gråaktigt gulbrun och tecknade på ett väldigt fördelaktigt sätt av alla detaljer i skulpturens yta. De hade blivit smutsiga och kladdiga och de verkade vidrigare än förut, men framförallt så var det nu svårare att läsa materialet. De hade inte blivit något från något annat utan de var bara det de var, precis så som jag ville ha det. Materialvalet i alla de andra delarna av denna skulpturala installation som jag skulle göra hade samma förtecken. De skulle vara lika verkliga som det mitt gestaltande arbete ville visa. Det som jag skulle göra var inspirerat av de kokonger eller olika bon som insekter bygger. Därför blev det enligt samma princip viktigt att välja det material som passade för den kontexten. Jag valde därför att jobba med en pappersmassa gjord av söndermixade dagstidningar. En teknik med pappersfiber väldigt likt den som getingar själva använder när de bygger sin bon. Jag var medveten om att jag inte gjorde ett riktigt getingbo, bara getingar bygger äkta getingbon så det rörde sig naturligtvis fortfarande om en representation. Men genom att noggrant välja material så hamnade jag närmare min idé och den blev för mig mer verklig än om den hade varit gjord av något helt annat material tex glas. Att jobba i stor skala med kokongen och i mindre skala med Den Vidrige kändes som ett helt logiskt steg ju längre in i arbetet jag kom. Kokongen är dess härbärge, hem och skydd. Den är även den plats på vilken Den Vidrige fortplantar sig, därför så behöver den vara stor för att många skall kunna rymmas i den. Att jobba med mängd blev ett grepp att jobba med stor skala. Genom att upprepa och multiplicera relativt små skulpturer så kunde jag expandera och skapa ett monumentalt intryck som jag sen kunde arrangera så som jag ville.

Ang. fabler

En fabel är en kort och kärnfull berättelse med en sensmoral där karaktärerna ofta är djur eller växter som beter sig som människor.

Den grekiske fabeldiktaren Aisopos född 620 f.kr, död 560 skrev en mängd fabler som alla innehåller olika djur.¹ Dessa hamnar oftast i prekära situationer där de måste ta ställning till sin position som djur fast alltid med en vinkling som om de hade ett mänskligt intellekt. Karaktärerna måste ta ställning till mänskliga dilemman som man känner till från den verklighet som man själv

1 Hedén Erik, Aisopos Fabler, 1932

lever i vilket får en att undra om det egentligen inte är fråga om människor som är förklädda till djur. Vad som intresserar mig är just denna krock när djur beter sig mänskligt. En varelse förklädd till en annan. När jag har jobbat fram mina skulpturer så har jag sökt spänningen i hur något ser ut som en sak men utger sig för att vara något annat. Försöka nå det absurda i att man aldrig riktigt vet vad det är man ser. När jag tog form på min hand så pressade jag handen ner mot bordsskivan så att mina fingrar skulle likna de krökta lederna likt benen på en insekt. Öronen placerades sedan uppe på handleden och bildade tillsammans ett par vingar. Alltså en öronhand men med tydlig karaktäristika från en insekt. En absurd förklädnad likt den i en fabel där ett djur har mänskliga tankar och värderingar.

Ang. kryptozoologi

Kryptozoologi är namnet på vetenskapen om dolda djur och abnorma sidor av naturhistorien.² Varelser och företeelser som inte har någon direkt förklaring i den etablerade vetenskapen. Naturvetenskapen som vi känner den idag tog form under 1800-talets i och med Darwinismens framväxt och det som inte föll in i den etablerade vetenskapens ramar förvandlades automatiskt till pseudovetenskap eller kuriositet. Detta berodde naturligtvis på hur väl det inhämtade materialet passade med den rådande vetenskapliga teorin. Darwinismen utgår ifrån idén om sambandet mellan allting i naturen och hur miljö och påverkan har drivit evolutionen framåt. Det innebar en standardisering av naturvetenskapen där flera intressanta grenar fick vika lite åt sidan. Inom taxonomin så hade man till exempel specialiserat sig på att studera utvecklingen av individuella arter och varje djurs särskildhet, medan inom darwinismen beskrev det som att allt hörde ihop i ett evolutionärt flöde.³ Det var en steg i riktningen mot att göra naturhistorien till en seriös vetenskap. Klyftan mellan amatörer på fältet och professionella biologer blev större eftersom att man inte längre var intresserad av de observationer och studier som inte passade in med den rådande teorin. Kryptozoologin har sedan dess blivit en slags vetenskaplig liberalism.⁴ Den försöker inte bevisa någonting utan utgör påståenden utifrån studier som inte passar in i den samtida naturvetenskapen. Man är mer intresserad av att studera fallen än teorierna. Vad jag har försökt ta fasta på i mitt arbete är viljan att beskriva verkligheten som tycks finnas inneboende i människan och som tar sig uttryck i kryptozoologin. Att det borde kunna få finnas mer i världen än det som vetenskapligt kan beskrivas. Det är ju den personliga upplevelsen av vad som är verkligt som räknas. Min egen insikt i vilka livsformer eller fenomen som är verkliga påverkas inte särskilt mycket av att det är bevisat eller inte. Att det finns djuphavsfiskar är för mig inte så mycket konstigare än att Loch Ness skulle kunna leva på riktigt. Marulkar har överdimensionerade huggtänder och lever i absolut mörker med en ett lysande maskliknande utskott växande utifrån huvudet. Den andra är stor och ser ut som en dinosaurie och lever i en sjö i Skottland. För mig är det precis lika abstrakt att uppfatta dessa båda och deras särskilda existens. Vilken är verklig och framförallt- varför spelar det någon roll? I mitt gestaltande arbete har jag skapat någonting som till viss del har inspirerats av vissa varelser inom kryptozoologin. Ett exempel är de som Deene West Budd beskriver i sin bok *Cryptozoology* som *Shadow people*.⁵ De lever och samlas i "fickor" av negativ psykisk energi som har samlats i områden där traumatiska händelser har ägt rum. Där får de sin livkraft av fruktan och rädsla. Ett annat exempel är varelsen som kallas Kappa.⁶ Denna människolika varelse är stor som ett litet barn, har klibbigt fjällig hud och en slags näbb i ansiktet som på en landsköldpadda. Vidare så har de en liten grop i huvudet som de sägs ha en livsgivande vätska i. Dessa båda har egenskaper som är helt verklighetsfrämmande och har flera element i sig som är både fascinerande och absurda. I mitt

2 Michell John – Rickard Robert J.M, Den flygande katten och andra märkvärdigheter i djurens värld, 1982, s 8

3 Michell John – Rickard Robert J.M, Den flygande katten och andra märkvärdigheter i djurens värld, 1982, s 10

4 Michell John – Rickard Robert J.M, Den flygande katten och andra märkvärdigheter i djurens värld, 1982, s 16

5 West Budd Deena – *Cryptozoology*, 2010, s 92

6 West Budd Deena – *Cryptozoology*, 2010, s 101

arbete vill jag att den varelse som jag skapar skall vara lika fantastisk och ha liknande attribut som ger dom en märkvärdig existens som är helt absurd i sin onaturlighet. Vad som skiljer mina skulpturer från de varelser som beskrivs i kryptozoologin är att till exempel Kappan aldrig har hittats. Inga fysiska bevis för dess existens har någonsin kunnat läggas fram. Jag vill då istället presentera bevisen och visa upp den livsform som jag har skapat så att var och en skall kunna se och kunna göra en bedömning av vad det är för något.

Ang. naturvetenskap

Genom att förstå verkligheten så kan man göra en uppskattning och en utmaning av överkligheten. Verkligheten som vi känner den visar sina bästa sidor i naturen. Jag har valt att plocka vissa delar ur detta enorma fält och begränsar mig till djur och sådant som relaterar till djurens värld. Djur och insekter har olika metoder och verktyg för att överleva och hantera sin verklighet på ett sätt som skulle te sig väldigt absurt om det flyttades in i en annan kontext. Rentav överkligt. För att kunna skapa en ny art krävs en inblick i djur och deras verklighet för att kunna förstå deras förhållningssätt till världen. Genom att ta till vara på vissa av dessa egenskaper och företeelser ur djurens värld så tar jag mig friheten att applicera dom på mina egna skapelser. Den Vidrige har nu fått animaliska egenskaper, samtidigt så har jag inte helt och hållet bestämt att de är djur. Resultatet blir något som man har en relation till från djurens värld med samma syfte som hos andra djur men med ett helt nytt perspektiv. Genom att studera mekanismerna bakom hur till exempel ett getingbo byggs samt hur en fladdermus ekolod fungerar⁷ så ger det flera uppslag och idéer om hur mina skulpturer lever och hur de beter sig samt vilka fysiska egenskaper de har.

⁷ Jörgensen Bent, Fantastiska uppfinningar i djurens värld, 1969, s 70-75

Den Vidrige

Nästet

När vintern kommer behöver det tändas en brasa. Elden tar sig men röken slipper inte ut utan bildar långsamt en grå hinna över allting. Det svider på ögonen skymmer sikten. Man ser nästan ingenting framför sig. Varför kan inte röken komma ut? I takt med att sikten blir sämre så sprids en vidrig stank. Lukten är så från att den gör hål på huden och får tapeterna att buckla upp sig på väggen. Röken har tagit doft och klibbar sig fast i andningsorganen. Den ändrar form, blir plastisk och målar rummet med en fet gulgrå kulör.

Det blir snabbt utkyllt igen när elden har slocknat. Närmare spisen där elden just var är luften tätare. En onämnbär styggelse som av förångade kroppsvätskor. Man kan se olika färger i ångorna. Man kommer knappt igenom, kommer knappt fram.

Från högt upp ur murstocken hörs ett ensamt tjut följt av en plaskande duns när något landar nere i spisen. Vingarna är brända och krullar sig på dess hals. Blind och förivrad springer den tjutande runt runt på golvet och kan inte hitta samband eller mening.

Den Vidrige har för vana att bygga bo i närheten av levande människor. Trånga utrymmen och i närheten av bostadshus och övriga boningshus, uthus ladugårdar verkar även vara ställen som föredras. Man kan anta att varelsen föredrar att bygga sitt bo i närheten av det den livnär sig på och håller sig därför så nära människor det går men samtidigt gömd för att undvika att bli upptäckt. Likt insekter så bildar de kokonger som skyddar Den Vidrige vid dess fortplantning samt som härbärge för dessa.

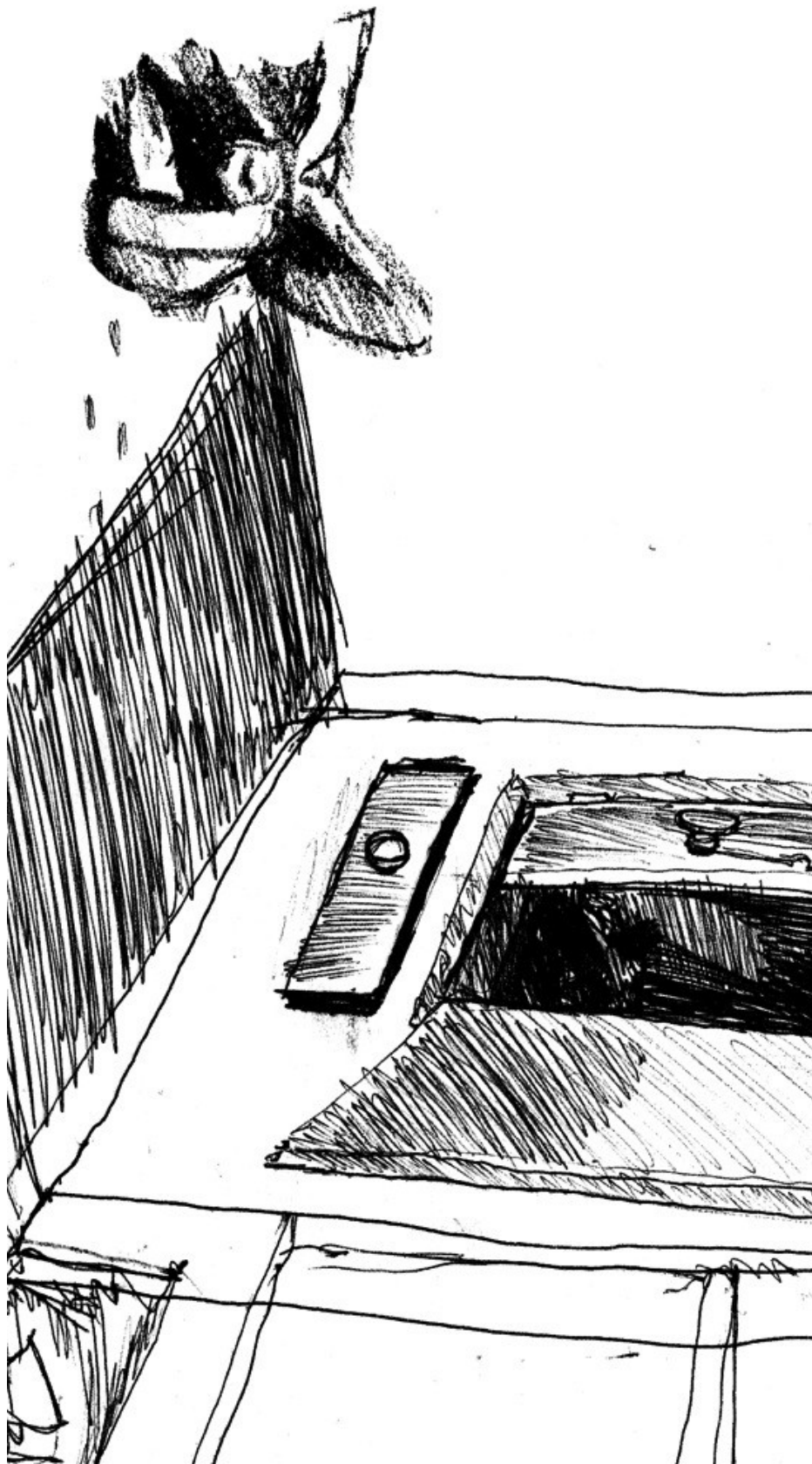
Denna typ av näste blandas ofta ihop med andra typer av bon från insekter, men har i regel avslöjats då dess storlek snabbt växer till abnorma proportioner och inte längre kan döljas. De har i flera dokumenterade fall upptäckts just i skorstenen och under golvplankor.

Den Vidrige har rykten om sig att vara särskilt svårutrotad. Det beror delvis på att om dess kokong får ordentligt fäste så kommer den likt en svamp att bita sig fast i det material den byggts på. Detta bo kommer sedan konsumera intilliggande virke och breda ut sig och växa i storlek allteftersom. Vanlig skadesanering hjälper sällan då man skall bli kvitt de små gynnarna. Att utrota deras nästen av kokonger har beskrivits som nästan omöjligt. I de allra flesta fall så duger de flesta försök bara till att distrahera dom tillfälligt. Själva utförandet är likt de som handlar om att utrota äkta hussvamp (*Serpula lacrymans*)⁸ det vill säga att man tvingas avlägsna boet med en stor marginal av omkringliggande material för att vara säker på att även det inte skall vara ”smittat.” Allt skall därefter brännas tills endast kol kvarstår.

I ett dokumenterat svårt fall så var skadan så omfattande att hela interiören var drabbad. Kokongen var så stor att den i princip täckte hela insidan av huset från vägg till vägg. Det som en gång hade varit väggar mellan de olika rummen i stugan var nu vidöppna gap emellan de olika utrymmena i huset och i centrum för förödelsen satt en enorm kokong. Troligen så hade den från början fått sitt fäste i skorstenens murstock och därefter spridit sig vidare och konsumerat resten av huset. Man såg då ingen annan utväg än att elda upp hela huset där det stod. Efter det att hela huset var nedbränt till grunden och flammorna hade stillnat något så kunde man i de förkolnade resterna av huset och all bränd bråte konstatera att kokongen kvarstod. Om än något svedd och svart men fortfarande helt intakt och relativt oskadd. Alla kokongens öppningar hade slutit sig helt och hållet, troligen för att

⁸ <http://www.anticimex.com/se/Privat/Fukt/Akta-hussvamp/>. 2012.03.09 Klockan 12.03

skydda det hundratal kanske tusental av Den Vidrige som antogs befinna sig inuti denna styggelse till kropp. Man hade på förslag att krossa eller hugga sönder den men ingen vågade på grund av det vansinniga surrande och tjutande ljud som hördes därinnanför. Lösningen blev då till sist att surra fast den vid tungt järnskrot och sedan sänka den i havet.

Föda

Jag hade alltid varit livrädd för att vara inomhus. Att vara inne innebar att tillbringa lång tid med andra trångt ihop och leva med doften av mat och bajs samtidigt. En tröstlös tillvaro utan någon möjlighet till frihet eller att få känna sitt ursprung. Känna sitt arv som djur. Ett helt halvår brukade vi ha det så och nu var vi tillbaka där, fast den här platsen verkar annorlunda. Ännu större än förut och nu är vi tiotals kanske hundratals och ingen vet vart vi skall. Här fanns inga båsar. Väldigt annorlunda stämning här, alla går framåt men ingen stannar någonstans. Slussas framåt hela tiden framåt, fort, fort, snabbare. Men jag kan inte påstå att jag känner något obehag här. Vi måste ju gå framåt. Ingen säger något fast jag vet att ingen brukar trivas när vi skuffas och knuffas av och an. Men det känns så lätt, vi vet vad vi måste göra. Fortsätta gå. Göra som dom säger. Kön tar slut efterhand och det glesnar i ledet. Det finns bara jag kvar och när jag slipper all min rädsla så ställer jag mig bara där. Det gör ingenting, det är vad jag vill.

Efter vad det så verkar Den Vidrige inte ha någon egentlig föda utan antas leva av och äta ångest ur alla typer av levande varelser. Nyligen upptäcktes ett flertal stora kokonger i ventiltrumman på ett av landets största slakterier. Kokongerna upptäcktes först efter flera klagomål från personalen angående tjutande och störande ljud på arbetsplatsen. Vidare så fann man exkrementer eller skinnpåsar av ömsat skinn på olämpliga platser runtom i slakteriet. Flera hundra kilo rått kött fick slängas då ömsad hud råkat slinka ner i paketeringen.

I samband med saneringen av arbetsplatsen så kunde man avslöja att nämnda slakteri inte tillämpat lämpliga metoder för bedövning och avlivning av såväl nötkreatur som svin. Man kunde då följaktligen anta att den bristfälliga hanteringen av djuren lett till att ångesthalten på platsen för tillfället varit ovanligt hög. Därav troligen den onormalt snabba tillväxten hos de kokonger som senare kunde påträffas. Som försvar från slakteriets sida sades helt enkelt att man från början slutat bedöva på grund av produktionseffektiva och ekonomiska skäl. Vad som dock hade förvånat de anställda var att bedövning inte verkade behövas då djuren hade verkat villiga till att slaktas. De hade praktiskt taget ställt sig frivilligt inför avlivningen och utan ett ljud protesterat vid den för djuret vanligtvis stressfulla och slarviga slakten som nu dessutom skedde utan varken bedövning och med dåliga verktyg. Varje djur verkade vara utan någon fruktan. Det var dock intensifieringen av alla tjutande och pipande ljud som till slut blev helt outhärdlig för alla som befann sig i lokalen och som ledde till att Den Vidrige kunde avslöjas.

Samma symptom verkar ha drabbat människor som har Den Vidrige levande tätt inpå sig utan att veta om det. I svåra fall så har hela familjer hittats i sina hem helt dränerade på all sin ångest. Med stirrande ögon har människorna gått runt hyperaktiva och levande med ett överdrivet brett leende på läpparna. Alltid letande i alla skåp efter något att äta utan att någonsin verka finna dörren ut ur hemmet.

Hunger

Helt plötsligt så var det som om en sten lyfts från mitt ansikte. Luften smakade som fruktskal och mint. Allt syntes klart och vi visste nu exakt vad som behövde göras. Det finns så mycket att utforska, så många saker kvar att äta. Elefanthuden knotttrade sig på knäna och armbågarna i rena glädjesvallningar. Fullständig eufori i det som bara fanns här och nu. Mat. Alla skafferiluckor står nu på vid gavel och allting ligger spritt över golvet. Skorpor och knäckebröd rivs upp och krossas sönder, vi stoppar spaghetti och lingonsylt i stekpannan, det bränns vid och den brända sockerdoften får mig att tänka på julen. Nej inte det, inte spaghetti, inte sylt. Hur mycket mjöl är 5 kilo mjöl? Ät av mjölet, ät upp allting. Mättnadskänslan är obefintlig och bältet verkar vara det enda som hindrar buken från att kollapsa fullständigt ut ur kroppen. Livet tar slut men aptiten är evig.

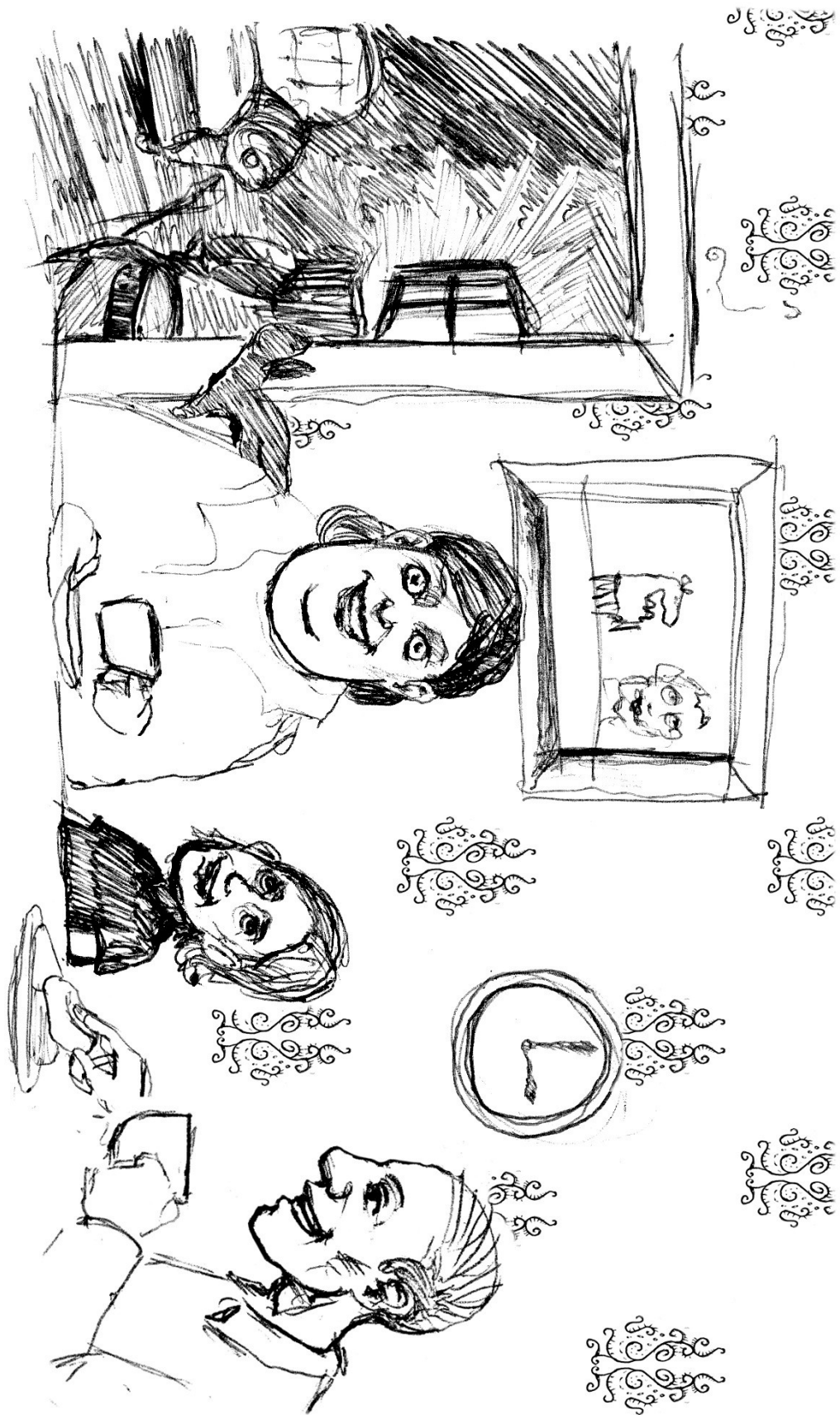
Det finns många samband mellan människan och Den Vidrige. Olika teorier om på vilka sätt denna art verkar påverka det mänskliga psyket. Att den verka livnära sig på ”negativa” känslor såsom ångest och rädsla visste vi redan, men det finns även tydliga indikationer på annan påverkan. Ett av dessa tecken är att aptiten hos oss människor verkar förändras så fort man har fått Den Vidrige in på livet. Som jag nämnde tidigare så vill den bo i närheten av levande varelser och därför även i närheten av folk och bebyggelse. Konsekvensen blir en hunger med maniska förtecken där födointaget till en början verkar ha en glädjande och upplyftande effekt men som i längden är direkt förödande.

Den omger oss och är nyfiken på oss människor och verkar veta hur vårt sociala samspel ter sig. Vad som kan väcka ett direkt obehag är att den likt en fluga närmar sig ända tills man viftar till och skrämmer bort den, gör man inte det så kan den vara extremt närgången. Det är inte ovanligt att man vaknar till och petas i näsan eller om man somnat med öppen mun att den försöker ta sig in i det halvöppna gapet. Vittnen skall ha vaknat i ren fasa med Den Vidrige i munnen och samtidigt känt sig fullständigt utsvultna.

Den påminner i sitt sätt om en insekt med sina korta kvicka rörelser och i det att den har ett undflyende beteende så fort man försöker få fysisk kontakt med den. Endast ett fåtal gånger har den infångats. I dessa fall så har man använt en så kallad människofälla, en ihålig docka som liknar en människa som placeras likt i en sovande position på en stol eller på rygg i en säng. Den Vidrige tar sig när tillfälle ges som bekant in i dockans mun där locket (munnen) manuellt stängs igen och håller varelsen fången.

När man därefter ville studera varelsen så placerades den i en glasmonter där den mestadels helt passivt satt upp och ner i lådans tak och väntade smått knorrande och pipande. Inga särskilda resultat kunde nås i samband med dessa studier eftersom att varken prover eller undersökningar knappast kunde göras. Detta på grund av att den direkta närheten av Den Vidrige framkallade mycket starka hungerkänslor hos alla människor som var närvarande. Känslan blev så stark att odjuret till slut släpptes tillbaka ut i friheten. Vad man inte hade räknat med var att hungerkänslan och aptiten inte bara bestod utan dessutom ökade kraftigt efterhand. Det resulterade i ett kompulsivt beteende till i princip all föda och kost. Riskerna som det innebär att hålla Den Vidrige fjättrad har därför sedan riskerna blev kända blivit ett hinder för att göra någon ingående forskning om denna överhuvudtaget. Den svåra Fagomani⁹ som följer kan i värsta fall ha dödlig utgång och få har därför på senaste tiden vågat fånga det som inte bör hållas infångat.

⁹ <http://www.encyclo.co.uk/define/phagomania>. 09.03.2012. Klockan 12.20.

Rummet

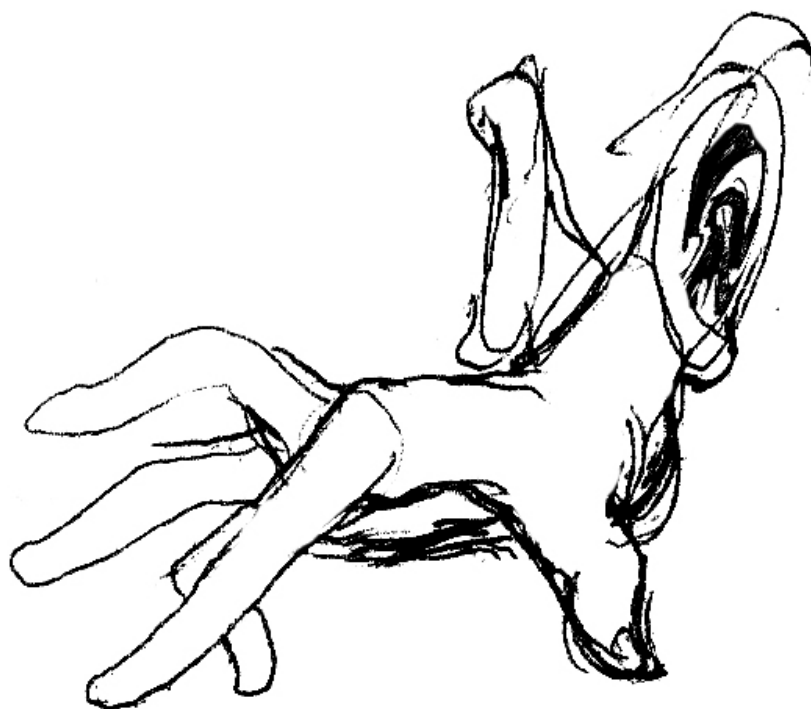
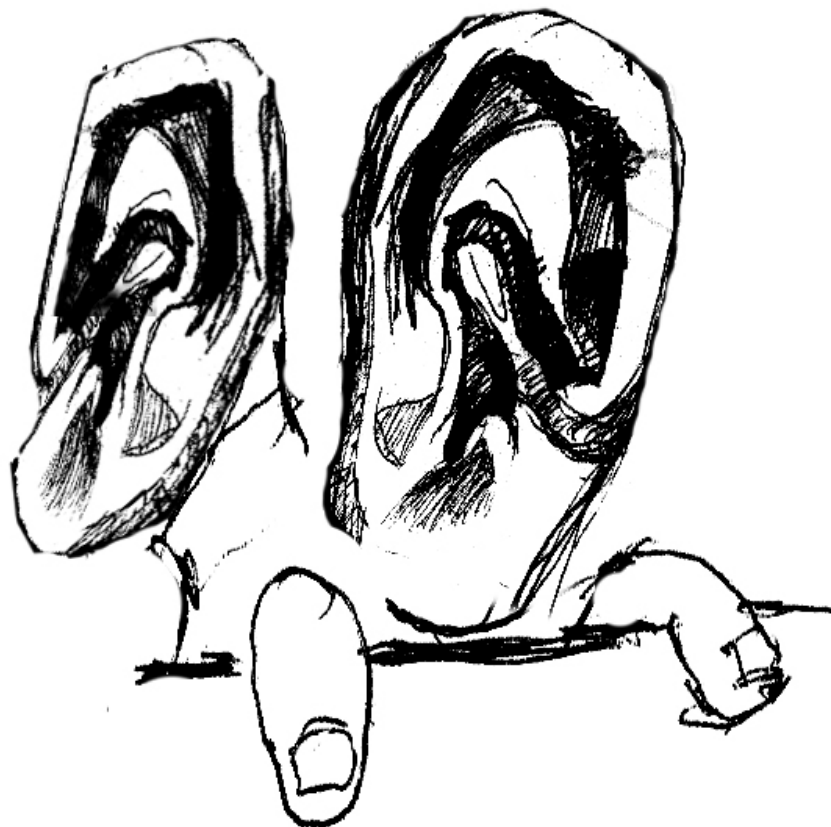
I ren panik så måste jag stänga in dom i fönstret. I mina fönster finns dubbla rutor i vilken det bildas en torr och diskant akustik i det smala utrymmet mellan det inre och det yttre fönstret – hur hamnade dom i mina fönster?

Ett hysteriskt ljud som aldrig slutar så jag smäller med fönsterluckan och hoppas att det skall sluta men det surrar och tjuter bara etter värre. Ett surrande och tjutande ljud som om det kom inifrån en kammare av murken hudvävnad. Ett kort dovt pip hela tiden följt av ett frenetiskt surrande.

Det finns ingen önskan att fly ut. De vill stanna i fönstret och när jag till sist slutar smälla med luckan slutar de att pipa och surra. Jag stirrar inåt och de stirrar på mig. Tills jag börjar smälla med luckan igen och allting börjar om på nytt.

Att veta om Den Vidrige finns i närheten är inte alltid helt lätt att veta. Frånvaron av ångest och den starka aptiten kommer såklart så småningom men det första man lägger märke till är oftast ljudet. Förvirrande nog så påminner det väldigt mycket om det speciella ljud som fladdermöss gör. Detta beror till viss del att båda arterna orienterar sig med hjälp av ekolod. Efter vad man vet så har Den Vidrige inga ögon och har därför ingen förmåga att titta eller orientera sig med hjälp av synen. Däremot så rör sig varelsen hela tiden och varje rörelse föregås av den utstöter ett pipande ljud. Detta ljud är ett slags ekolod som den använder för att orientera sig i rummet. Varje ljudstöt ger en rumslig resonans som sedan uppfattas av Den Vidriges känsliga öron/vingar som ger den en uppfattning om hur rummet som den befinner sig i ser ut. Ju mer rörelse i rummet desto mer låter den för att kunna uppfatta vad som händer omkring den. Den har en tendens att etablera sig på platser som innehåller mycket liv och rörelse. Till exempel i gömda utrymmen på tågstationer, flygplatser, shoppinggallerior osv. Troligen så sker detta på grund av att som tidigare nämnts att den föredrar att hålla sig i närheten av människor så att den kan äta, men även på grund av den höga ljudnivån som ofta råder på sådana platser. Det gör det helt enkelt svårare att upptäcka dess kvittrande ljud och därför svårare att upptäcka nästet och dess kokonger. I de fall på stora offentliga platser där dessa har upptäckts så har ljudet av dess ekolod varit ett närmast öronbedövande sammelsurium av kvittrande ljud. Så fort man försöker fånga eller få fysisk kontakt så flyr den i regel direkt tillbaka in i sitt bo och håller sig där tills dess att man är helt utom synhåll.

Den Vidrige är som sagt även utrustad med vingar för att kunna flyga. Vingarna som i förhållande till kroppen är relativt små behöver slå oerhört fort för att varelsen överhuvudtaget skall kunna navigera sig genom luften, vilket det gör på ett relativt klumpigt vis. Vittnen som sett dem flyga säger att det liknar trötta vinterflugor när de flyger. Surret av vingarna blandat med ekolodet bildar en surrande kakofoni som förvärras desto större antal som befinner sig på samma ställe.

Population

Sluta snälla att bli fler. Jag hittade en i spisen, jag ville bara tända en brasa och nu brinner hela mitt liv inne. Jag är så hungrig att jag knappt kan hantera mina impulser längre, jag äter av allt och kan inte sluta skratta. Ni är överallt nu, jag måste hoppa undan, ni lever mitt liv åt mig medan allt jag kan göra är att äta. En dag fanns ni i min soppa, en annan i min rockärm. Vad vill ni, varför så många? Ni blir bara fler och fler medan jag blir tjockare och tjockare. Jag äter materia och ni äter mig.

Antalet vidriga varelser ökar snabbt vartefter att de har etablerat sin koloni. Dess fortplantningsförmåga har varit ett mysterium ända sedan den upptäcktes första gången. Det som är mest förbluffande är att den helt enkelt verkar öka i antal av sig själv och helt okontrollerat. I regel kan man säga att om man har hittat en så har man i regel minst tio av Den Vidrige inneboende i närheten som man ännu inte har upptäckt. Kokongerna och dess tillväxt sker i regel i takt med att kolonin ökar i antal. Vad som sedan sker inuti kokongen är även det ett stort mysterium eftersom att den aldrig har kunnat öppnas eller ens plockats ner från sitt fäste. Den starkaste teorin är att den vidrige är asexuell. Det vill säga att den är en könlös varelse som inte behöver befruktas av en annan för att kunna föröka sig. Inga individer har någon särskildhet som tyder på att den skulle ha några könsorgan. Det finns inte heller några tecken på att varelsen kopulerar, åtminstone inte vad någon levande människa har sett. Vad man istället har fokuserat på i denna fråga är de skinn som den lämnar efter sig. Dessa ”påsar” av ömsat skinn ligger lite varstans där Den Vidrige lever. Det är troligtvis inte fråga om att de lämnar efter sig dessa som en slags restprodukt utan snarare att dessa kommer till nytta i fråga om fortplantningen.

Vid flera observationer så har man kunna konstatera att Den Vidrige hämtar in sina ömsade skinn och samlar dessa i sitt bo. Men i andra lägen så har dessa skinn som till sitt utseende är som tunna stela skal börjat leva åter. Man tror då att skalen har fungerat som ett slags temporärt exoskellett som skyddar Den Vidriges vidriga inre fram tills dess att den fått full rörelseförmåga och blir en i mängden. En varelse ömsar alltså skinn som den lämnar efter sig för att detta sedan skall leva igen fullt av samma livskraft som sin föregångare. Troligen så ömsar varelsen skinn då den är mätt på ångest. Överskottet leder till handlingen att den byter sitt skinn vilket i sig fylls med energi från den mat (ångest) som alla varelser kollektivt samlar in. Att få bevittna en sådan födelse är väldigt sällsynt, oftast så sker det inne i kokongen där de är helt skyddade.

Det säkraste och det hitintills enda kända sättet att förhindra Den Vidriges spridning är helt enkelt att elda upp de ömsade skinn man hittar innan de börjar leva igen.

Avslutning

Genom detta kandidatarbete så har jag fördjupat mig i mitt eget arbete på ett sätt som jag aldrig har gett mig själv chansen till innan. Genom att skriva historier och berättelser så har det gestaltande skulpturala arbetet fått en kontext att förhålla sig till. Skulpturerna representerar ett sammanhang, en värld och en tid i vilken vad som helst kan hända. Min värld som även den har regler och fysiska lagar men där svaret på frågorna om hur denna värld förhåller sig ligger i det man upplever i mina skulpturer. Det var något som jag själv skapade med avstamp ur verkligheten och sedan förfinade med hjälp av överkligheten. Genom att med hjälp av viss research och fantasi utforska denna värld så förstår jag den nu själv bättre och mycket som jag gör kommer från och med nu hämtas ur den. Det stora arbete som examensarbetet utgör har bara hjälpt mig att skrapa ett litet hål på något som jag förmodligen kommer spendera mycket tid åt att utforska framöver. Jag kan precis titta in genom det lilla hålet och jag gillar det jag ser därinne.

För mig har det blivit en metod att jobba efter som rättfärdigar kreativ glädje och lust och låter den flyta ut utan hinder eller tvivel eftersom att det är jag själv bestämmer reglerna för hur denna värld fungerar. Allt det som jag gör kan revideras och resoneras kring med hjälp av insikten kring hur detta sammanhang ser ut och vilka regler som finns i det. Jag upplever att jag med hjälp av den insikten har fått mer makt över min egen konst och bättre självförtroende i allt det jag gör.

Den Vidrige lever vidare sitt liv och allt som den är och det den gör är sådant som egentligen inte är särskilt märkligt eller absurt om man tänker på det. Den lever av andras ångest, den bygger bon som är som en blandning av en svamp, kokong och getingbo. De är blinda och måste orientera sig med hjälp av ekolod och den leder en att i värsta fall äta sig till döds. Mycket av det som Den Vidrige är och gör finns redan representerat i världen som vi lever i men jag har blandat om ordningen i de regler och kriterier för det som anses logiskt och igenkännbart. Det har då tydligen blivit ologiskt och överkligt men samtidigt så ser man ju vad man ser då det befinner sig i samma verkliga rum som du själv vilket i allra högsta grad gör den (o)verklig.

Källförteckning

Jørgensen Bent, *Fantastiska uppfinningar i djurens värld*, Falköping, 1969

Michell John – Rickard Robert J.M, *Den flygande katten och andra märkvärdigheter i djurens värld*, London, 1982

West Budd Deena , *Cryptozoology*, Canada, 2010

Hedén Erik, *Aisopos Fabler*, Örebro, 1959

<http://www.encyclo.co.uk/define/phagomania>. 2012.03.09. Klockan 12.20.

<http://www.anticimex.com/se/Privat/Fukt/Akta-hussvamp/>. 2012.03.09 Klockan 12.03

Bildförteckning

Sid 9, Foto John Jakobsson

Sid 13, 15, 17, 19, 21, Illustrationer av Felix Tolke ©